

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sots-Caproen Met Verscheyden Bellen Behanghen Ende
Gheschoncken Voor Een Nieww Iaer Aen Arent Montanvs
Ghevschen Woorden-Dienaer Tot Schoonhoven**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

Eerste Belle.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71482)

danlghe kueren/ die nergkens en konnen ghe-
 smeedt worden als in een sot herffen-becken Ick
 bekenne dat ick noch medelyden met u hebbe/om
 dat ghy/ och arm! soo verre ghekomen zyt/maer
 wat sal ick u segghen/ 't is uw' eyghen schult /
 want hadt ghy u gherust en kleptsens gehou-
 den/ ende myn onderwys ghevolghit 't welck ick
 u ober eenighe maenden in d'zuck hebbe toeghe-
 richt/ daer ick u leere biechten / en raede dat
 ghy uwe schult sout bekennen met alle ootmoed-
 digheyt over de leughens van my te laste ghe-
 lept/ hadt ghy dit met ten eersten ghedaen / alles
 was klaer / ghy en sout in die miserte niet ghe-
 raecht zyn daer ghy nu zyt : Wilt het dan u ey-
 ghen selven dat ghy soo een Caproen met belien
 krijght/ dien ghy/ met uwe verwaentheyt ende
 verdoepde sinnen/ verdieut hebt. Doch op dat
 niemant en dencke dat ick u sonder reden/of son-
 dament/ met soo eene ghifte bereere/ ick sal de
 selbe hier gaen ontlicten/ ende naemelijck in ver-
 sehpde belien verdeelt/ alleen om u te stellen tot
 spot van uwe ghemeente/ andersins dat ghy een
 begheijck/verstandigh/ en gheleert man waert/
 ghelijck nameijck Rijnheer Ioannes Schuler Pro-
 fessent/ ende Professent van Breda is / met den
 welcken ick/ volghens sijne qualiteyt/ ende con-
 ditie/ schriftelijck eenighen tydt / ghedisputeert
 hebbe/ ick soude met u eenen anderen wegh in-
 gaen/ maer nu en zyt ghy dies niet weert/ noch
 bequaem.

EERSTE BELLE.

Voorterst / Arent Montane, gheeft ghy een
 staeltje van uwe verdoepde sinnen op het
 vierde blad van uwe spottelijcke Collatie, daer ghy
 upt-balt teghen het eeren vande beelden der heyl-
 lighen als strydende teghen het tweede ghebodt.
 Wel/ goede man/ hebt ghy van alreede verghe-
 ten/ wat beelden ghy ghestelt hebt in uw' schrift
 ghe:

ghenoemt : Verradersche Moorden des Pauldoms ? zyt
 ghy niet indachtigh dat ghy pag. 124. met meer
 als eene heydensche onbeschæmtheit/ uytghe-
 dzucht hebt twee personen/die/ in hunne dertel-
 heyt/ met malkanderen (om op het heerlijckste
 te segghen) versæmelen? hebt ghy niet pag. 267.
 doen a/ beelden een deel naeckte vrouwen? en dan
 zyt ghy noch soo dwaeg/ ende onbeschæmt/ dat
 ghy in uwe Vlucht uyt Babel pag. 127. dit wilt be-
 schoonen niet te segghen/ dat den graveerde eerlijck
 de schaemelijcke leden verborghen heeft/ **O** ghy boos-
 fardigh wicht als ghy zyt/ is dat ghenoech dat
 de dertelheyt selve / dooz andere omstandigheden
 onbeschæmdelijck uyt ghedrukt wort/ wel
 hoe/ is het dan by u gheoorloft soodanighe dertel-
 tele/ onbeschæmde/ ende onbeschofte beelden te
 maekē/ende die noch in publijcke boecken boozte-
 stellen aen alle soozten van menschen/ om d'oor-
 noosele ooghen / ende jonghe bozsten t'ontschel-
 ten/ de dertele/ ende onkuyssche te sijnen? en sal
 het ons onghoorloft zyn soodanighe beelden te
 maeken/ naemelijck van Martelaren/ ende an-
 dere heylighen/ om ons te verwecken niet alleen
 tot naedolginge van hunne denghden maer oock
 om de selve te eeren uyt respect dat wy s' huldbigh
 zyn aen de ghene/ die dooz hun bloet/ ofte an-
 dere kloecke daeden het geloof hebben bevesticht
 ende nu met Godt verheerlijckt zyn inden hemel
 Arent. Wat seght ghy hier op? ick weet wel dat
 ghy slecht van hoofde zyt om dit te beantwoor-
 den: Wel aen dan/ eer ghy noch den Caproen
 ober het hooft krijght/ seght my in wat boeck/
 ende in wat Capittel vande heele gantsche schryf-
 tuere/ ghy opt ghelesen hebt / of waer dat is
 gheschreven staet/ datmen dierghelijcke beelden
 magh/ ick en segghe niet maeken/maer voorstel-
 len / ende stropen onder de menschen gheschick
 ghy in uwe schryft ghenoeemt / Verradersche moor-
 den des Pauldoms, t'it openbaer / ende soo dertel
 als ghy kost/ hebt ghestelt/ of laten stellen: want
 dat

dat ghy dit wilt steken op de schouderen handen
 dycker ofte graverder / dat is noch eenen treck
 van eenen subben / die sich inbeeldt dat alle de
 menschen met hem sinneloos zijn / ende niet en
 weten noch en verstaen hoe het met den dycker
 toegaet / ende dit niet en heeft kunnen gheschie-
 den / als / ofte dooz uwe roelatinghe / ofte lieber
 dooz uwe besteringhe. **Inimers /** ghy hebt in
 uwe boddighe Collatie soo hreedt met onse Casui-
 sten, Navarius, Toletus, Azorius, welckers gheboe-
 len ghy daer voorstelt; waerom en hebt ghy on-
 se Casuisten niet te raede gaen / eer ghy die on-
 beschaemde af-beeldinghen stelde / om te weten
 hoe dit met de **H. Schyften** ende de reden oer-
 ren quam? Hermanus Busenbaum, in *medulla Theolo-
 giae moralis lib 3 Tract. 4 de V. & VI. Praecepto, Cap. 2. § 10*
 soude u gheseyt hebben / De ghene die schilderyen
 maecten verwekende tot onkuysheyt, doen door sonde,
 om dat se de ruyne zijn vanden even-naecten, aenghesien
 dat het seker is, sedelick sprekende, dat'er veele hier
 door sullen verweckt worden tot sonde. **Dierghelickx**
 soude u oock gheleert hebben Vincentius Filiiucius
 in *Quaestionibus moralibus Tract. 30. in 6. praecep. Cap. 10 §*
 5. daer hy seght: De ghene die onkuyssche dinghen
 schilderen, ende waerschynelick meijnen dat de andere
 daer door tot onkuysheyt sullen verweckt worden, schij-
 nen doodelick te sondighen. **Ten lesten** Thomas Tam-
 burinus in *explic decal. lib. 7 Cap. 8. §. 5.* soude u ghe-
 seyd hebben / dat se doodelick sondighen die onghes-
 chiekte schilderyen met dertelheyt voorstellen. **Ten**
selben autheur / met den gheleerden Bossius *Tom. 2. Moralium, tit 20. Num. 35.* soude u gheleert heb-
 ben. Dat Gouverneurs, Magistraten, Princen, uyt
 kracht van hun officie, eene aldermeeste verbintenisse
 hebben, om soodanighe menschen, die vuyle dinghen
 verbeelden, uyt te jaeghen ende dat sy grootelickx van
 Godt sullen ghestraf worden by soo verre sy dierghelick-
 ke onghetymheden toelaeten. **Wanneer** ghy teghen
 dese treffelick mannen betwefen sult hebben uyt
 de **Schyftuere /** dat uwe dertele ende onbeschof-
 te

te beelden gheozloft zijn/ dan sal ick u mede upt
de schysfruce betoonen dat oock noch onse beelde
der hepligen/ noch de eere die wy haer toe-dragh/
niet ongheozloft is/ veel min (ghelijck ghy liegh
Pag. 5. van uwe dwaese Collatie) openbaere afgode-
rije, ofte vervloecte kerck rooverye **Maer** wie hooz-
de de darghen sijns lebens meerdere dwaesheyt/
als/ dat ghy inde vlucht uyt Babel Pag. 127. hier te-
ghen valscheijck segh dat de k'oosters hoer kotten
zijn &c. hier verdient gy als eenen dwaesen lustigh
af-ghelneert te worden met sweepen/ uiter alleen
om dat ghy soo onbeschaemdelijck liegh/ maer
oock om dat ghy uwe bertelheden met berster-
de fanten van andere wilt herschoonen. Hier
mede mooght ghy nu by den Caproen ower
het hooft tzecken/ ende daer dese eerste belle aen-
hanghen/ om te hoozen hoe sy in uwe ooghen sal
klincken.

DE TWEEDE BELLE.

T Is een spreek woort van onse hooz-ou-
bergs: Hy vecht teghen sijn schaduwe, hier dooz
berstaende/pemant die niet wel by sijne sinnen en
is. Dit hebt ghy/ Arendt Montane, lustigh gheboren
uwe heele voddighe Collatie dooz: **Maer** ghy
maecht daer eene saemen-spzake tusschen u/ ende
my/ ende ghy stelt op mijnen naem soodantshe
spzucken/ en redenen/ die ick noyt ghedroomt/
noch ghedacht hebbe oft nyr te spzeken/ oft te
schrijven! **Ick** hebbe nu upt-ghegheben in d'zuck
ontrent twee-en-derrigh stucken soo klepne als
gtoote; toont my eens in welck van alle die stuc-
ken ick schrijbe dat men de gheboden Godts niet en
behoeft volmaectelijck te onderhouden, schoon yemant
de selve volmaectter kan onderhouden. **Ter** contra-
rsen/ in mijn Tractaet ghenoeint: ongherijmthe-
den der ghereformeerde Religie Pag. 16. Cap. 6. ber-
wijse ick upt verscheden schryftueren dat men
alle de gheboden Godts kan onderhouden.

Toont